

Les reformes al Marroc perden força

EFE

Les reformes promeses pel rei Mohàmed VI han perdut gas, aquests darrers mesos. El govern del socialista Youssoufi es veu desbordat pel jove monarca i és pressionat pels islamistes d'Abdessalam Yassine.

Mohamed VI, conegut com el rei dels pobres, eclipsa la figura del primer ministre socialista, Abderahmane Youssoufi. Actuant al marge del govern ha creat diverses comissions, com ja feia el seu pare, Hassan II.

L'impuls de les reformes iniciades pel rei del Marroc Mohàmed VI quan va ser entronitzat, ara fa deu mesos, arran de la mort de Hassan II, perd força, i com més va, més. Les grans decisions es fan esperar, alhora que el govern, presidit pel primer ministre socialista Abderahmane Youssoufi, sembla desbordat per la figura d'un jove rei en el qual hi ha dipositades totes les esperances de canvi.

Les diferències són evidents en la coalició de govern mateixa, en la qual participen set partits, més els ministres designats pel rei personalment. Abbas Fasi, líder del Partit Istiglal, nacionalista, critica que en aquests mesos no s'hagi fet res per moralitzar l'administració ni s'hagi lluitat contra la corrupció. "Per a fer això no calen diners", va declarar.

En canvi, l'entorn de la Unió Socialista de Forces Populares (USFP), la formació de Youssoufi, defensa la tasca del primer minis-

tre, que ha signat aquestes últimes setmanes un pacte amb els sindicats i ha animat l'elaboració d'un pla de desenvolupament que reconeix la necessitat de reformes socials. En la sessió de clausura dels treballs del pla, el primer ministre va assegurar que les reformes estructurals pretenien reduir el "dèficit social en totes les seves dimensions i donar suport a una estratègia de desenvolupament rural".

Entre les recomanacions dels consellers es destaquen la necessitat d'introduir canvis en l'administració, d'afavorir la promoció de la dona i el respecte dels drets humans, de modernitzar la justícia, d'utilitzar els diners de les privatitzacions en projectes socials, de reduir la fiscalitat, i lluitar contra la burocràcia i l'analfabetisme.

Govern heterogeni. Amb el programa, el govern heterogeni, el primer d'alternança que es va formar durant els quasi quaranta

anys de regnat de Hassan II, Youssoufi vol fer un tomb social a la seva gestió, criticada d'immobilista per una part de la premsa. Les prioritats, si més no en els discursos del dirigent socialista, són la desocupació, que és del 19%, l'analfabetisme (69%), la manca de serveis a les àrees rurals, les immenses diferències socials i una economia que dona mostres d'estancament. Enguany el creixement no superarà l'1,5%, especialment per causa d'una sequera greu.

En les qüestions socials el primer ministre també és eclipsat per la figura del dinàmic Mohàmed VI, ja conegut pel rei dels pobres als suburbis de les grans ciutats i a la ruralia. Actuant com el seu pare, que prenia grans decisions al marge del govern, Mohàmed VI ha creat comissions sobre la pobresa, el Sàhara, l'ensenyament i ha promogut un fons social amb els milers de milions de dirhams obtinguts per la segona llicència de telefonia mòbil.

“Els canvis han estat més significatius en els drets humans”, reconeix un professor universitari a Rabat. L'alliberament dels presos polítics, el retorn d'Abraham Serfaty i el fet que es parli obertament del cas Ben Barka, l'opositor desaparegut a França el 1965, confirmen que Mohàmed VI vol fer dels drets humans una de les seves banderes. La ruptura amb el passat més escabros es va concretar en la destitució del totpoderós ministre de l'Interior, Driss Basri, el novembre de l'any passat, i en la concessió de les primeres indemnitzacions a ex-presos polítics. Aquest abril quaranta persones que havien passat per la sinistra presó de Tazmamart van cobrar cadascuna entre 700.000 i dos milions de pessetes, que els servien per pal·liar les seqüeles de la detenció. La Comissió de Drets Humans havia rebut 5.500 sol·licituds d'indemnització fins el desembre, quan es va acabar el termini per a presentar-ne.

El progresos en drets humans van ser admesos per l'Alta Comissionada en aquesta matèria de les Nacions Unides, Mary Robinson, en una visita recent a Rabat. Encara que el Marroc és un paradís, comparat amb Algèria i Tunísia, hi ha uns límits que no es poden superar, com ja sap el director del setmanari en àrab *Al Ousbue*, condemnat l'abril per haver difamat el ministre d'Exteriors, Mohàmed Benaïssa. El setmanari havia publicat, el desembre, una informació sobre les irregularitats comeses en la compra de la residència de l'ambaixador a Washington.

El poder dels islamistes. La gestió del govern de Youssoufi només és discutida pels islamistes, una força en ascens. El març van demostrar la seva capacitat de convocatòria reunint més de 150.000 dones a Casablanca en una marxa contra la reforma de la *mudawana*, el codi d'estatut personal. Aquesta protesta multitudinària contrastava amb les 50.000 que el mateix dia van participar en la manifestació de Rabat, donant suport al canvi d'un text que considera la dona un ésser de segona categoria,

El referèndum, quan?

Durant les setmanes vinents el diplomàtic nord-americà James Baker, emissari del secretari general de les Nacions Unides, divulgarà l'informe sobre el darrer períple a Rabat, Alger i Tinduf, en el qual va intentar de reactivar l'acord de pau sobre el Sàhara Occidental. Baker, ex-secretari d'estat i impulsor del pacte de Houston del 1997, no va amagar, durant una breu escala a París, el seu pessimisme sobre un conflicte, paralitzat per la intransigència del Marroc, que no accepta el cens electoral que aplicar en el referèndum d'autodeterminació (vegeu pàgines 34-36).

Les Nacions Unides, que tenen desplegada una missió (Minurso) a Tinduf i al territori ocupat pel Marroc amb vista a preparar el referèndum, es veuen superades per un litigi que afecta la política interior del Marroc i d'Algèria. Per aquest motiu, el referèndum es veu cada vegada més llunyà entre els diplomàtics que es mouen per les Nacions Unides. Ajornada en tres ocasions des del 1992, la consulta s'havia de fer el 2002, però ara ja es parla del 2003.

El Marroc sembla decidit a no cedir ni un pam en una qüestió que considerada fonamental i que porta directament Mohàmed VI, i en la qual hi ha consens nacional. Fa un mes el govern de Youssoufi va prohibir la difusió de dues publicacions, una en àrab i una altra en francès, que entrevistaven el líder del Polisario, Mohàmed Abdelaziz. La mesura confirmava que el govern no accepta cap mena de contestació sobre l'ex-colònia espanyola. Una cosa és destituir els responsables de les manifestacions nacionalistes d'El-Aiou, el setembre del 1999, i una altra permetre la difusió de les tesis del Polisario.

A Algèria, el Sàhara és un dossier que duen els militars. Els marroquins no obliden que el president Abdelaziz Buteflika va ser el defensor del Polisario quan era ministre d'Exteriors de Hoauri Beumediene, fa vint-i-cinc anys, en un moment que Algèria gaudia de respecte entre els països del sud.

El bloqueig del referèndum ha donat força a les tesis d'algunes capitals occidentals que advoquen una sortida negociada entre Rabat i Alger. La diplomàcia marroquina defensa un acord entre el Marroc i el Polisario, que consistiria en la concessió d'una àmplia autonomia als saharis. La proposta, ja formulada en les converses que ha mantingut el Polisario amb el Marroc, va ser rebutjada a final de març per Abdelaziz a Tinduf. **A. C.**

tutelat per l'home. Entre les reformes de la *mudawana* previstes hi ha l'eliminació del repudi i l'augment de l'edat de casament de les noies de quinze anys a divuit.

La marxa de Casablanca va ser un èxit de Abdessalam Yassine, el líder espiritual del moviment Al Adl wa Lihsane (Justícia i Espiritualitat) sotmès a residència vigilada des de fa deu anys. La manifestació, la primera de signe islamista autoritzada des de l'entronització de Mohàmed VI, va trasbalsar els sectors més occidentals, que havien menystingut la capacitat de convocatòria de Yassine. Justícia i Espiritualitat ja va demostrar la seva força l'estiu passat organitzant unes colònies en les quals van participar centenars de milers de persones, en bona part de classe baixa. El moviment de

Yassine es disputa el terreny islamista amb el Partit Justícia i Desenvolupament, de signe moderat, dirigit per Abdelkrim Khatib, amb presència parlamentària.

Pel seu carisma, reputada integritat i gran influència, Yassine és l'únic que gosa atacar el rei anterior i demanar un canvi radical a Mohàmed VI per a superar l'etapa dels "crims del seu pare". En una carta feta pública a final de gener, Yassine demanava al rei que repatriés la fortuna heretada del seu pare i la fes servir per pagar el deute extern. "Amb la carta, Yassine posava sobre la taula un altre tabú: els privilegis del Majzen (ordit d'interessos al voltant de palau)", va declarar a Rabat un polític de la Universitat Hassan II.

Antoni Castel